

Vragen en opmerkingen van de fracties n.a.v. concept-Europastrategie,
cie BEM 24 juni 2020

Forum voor Democratie, ingediend door Yael Potjer

Vraag	Antwoord
<p>1. Gaat het om een Europastrategie (inclusief bijvoorbeeld VK en Zwitserland) of een EU-strategie? Bent u het ermee eens dat het feitelijk niet hetzelfde? Bent u bereid de naam te veranderen?</p>	<p>Het gaat inderdaad om een EU-strategie. Het is inderdaad strikt genomen niet hetzelfde. In het gewoon taalgebruik is het echter volkomen gebruikelijk om met Europa, de Europese Unie aan te duiden. Niet alleen in het Nederlands, maar ook in andere talen. Zo wordt het woord 'Europa' ook bijv. gebruikt in het artikel waar u in de volgende vraag naar verwijst. Bovendien landen die geen lid zijn van de EU zoals Zwitserland of Noorwegen, werken nauw met de EU, zijn via vele verdragen nauw verbonden met de EU en volgen veel van de EU-regelgeving en beleid. Zo is bijv. Zwitserland lid van het Verdragen van Schengen over het vrije verkeer van personen. VK onderhandelt al jaren om een omvangrijke samenwerkingsovereenkomst met de EU te sluiten. Vanwege de herkenbaarheid en de historische vergelijkbaarheid hechten wij aan de naam Europastrategie. Het staat de Staten natuurlijk vrij de naam te amenderen.</p>
<p>2. De brief is grotendeels gebaseerd op de aanname de 'European Green Deal' in de beschreven vorm er gaat komen. Deze aanname kan je maken, maar je zou dan ook moeten beschrijven wat de impact is als deze geen stand houdt. Het is namelijk helemaal niet zeker dat die deal er op de omschreven manier gaat komen. De financiering van de ongeveer 3000 miljard euro (https://www.theguardian.com/world/2020/mar/09/what-is-the-european-green-deal-and-will-it-really-cost-1tn) is bijvoorbeeld nog helemaal niet rond. Wat zijn de gevolgen voor dit plan bij uitstel of afstel van de 'Green Deal'?</p>	<p>De strategie biedt voldoende flexibiliteit om te acteren, maar de verwachting is dat er een green deal zal komen, mogelijk in een andere omvang dan nu voorgesteld. De "Europese Green Deal" is een overkoepelende roadmap die richting geeft aan het beleid van de EU op een aantal terreinen die relevant zijn voor de provincie en haar doelstellingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • klimaatambitie (reductie CO2-uitstoot), • schone, betaalbare en veilige energie, • schone en circulaire economie, • duurzame en slimme mobiliteit, • energie- en hulpbronnefficiënte wijze bouwen en renoveren, • eerlijk, gezond en milieuvriendelijk voedselsysteem (Farm to Fork-strategie), • herstel van ecosystemen en biodiversiteit, • gifvrij milieu ('zero pollution'-actieplan) en • groene financiering en investeringen en een rechtvaardige transitie. <p>Onze Europastrategie gebaseerd is op dit gegeven, zonder aan te nemen dat alle plannen (waarvan de meeste nog niet eens gepubliceerd zijn) precies uitkomen zoals voorgenoemen. Het is zelfs zeker dat bij een roadmap van deze ambitie en omvang veel anders zal lopen dan oorspronkelijk gedacht. De coronacrisis bijvoorbeeld veroorzaakt al vertraging en aanpassing. Niettemin houden de EU en Utrecht vast aan de ingeslagen richting naar energietransitie en een meer duurzame, circulaire economie.</p>
<p>3. In de brief staan een aantal zaken die ook al onder de huidige EU-strategie vallen. Het zou enorm waardevol zijn als er een duidelijk overzicht komt van de successen. Welke</p>	<p>Het overzicht bevindt zich in de Statenbrief "Europastrategie Provincie Utrecht: Voortgang 2018 en Balans 2016-2018" van 18 december 2018. Ook tijdens de PS-infosessie op 11 maart jl. hebben we teruggeblikt op de voorgaande</p>

<p>problemen zijn er al opgelost voor de Utrechtse inwoners?</p>	<p>periode. We hebben toen de volgende voorbeelden genoemd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uitvoering van het economisch stimuleringsprogramma Kansen voor West met € 20 mln. aan Europese en € 4 mln. aan Rijksbijdrage - uitvoering van het Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP 3) met € 39 mln. Europese bijdrage € 2.4 mln. - “Innovation Deal”, adviestraject met verschillende DG’s van de Europese Commissie en Franse en NL ministeries, LomboXnet, Renault-Nissan over 2e leven van batterijen voor elektrische voertuigen - succesvolle inbreng van de principes van gezond stedelijk leven in het rapport van het Comité van de Regio’s over het nieuwe Europese milieubeleid (8e Milieu Actie Programma) - bijdrage aan betere regelgeving voor luchtkwaliteit d.m.v. een co-creatieworkshop - versterking van het profiel van Utrecht als een experimenteerruimte (‘living lab’) voor Healthy Urban Living o.a. d.m.v. bestuurlijk werkbezoek van de Regio Utrecht (overheden, kennisinstellingen, bedrijfsleven) aan Brussel en ontvangst leden van de Europese Commissie en ambassadeurs bij de EU.
<p>4. Er staan in de brief 3 prioriteiten en nog een aantal aandachtsggebieden. Hierdoor is eigenlijk niet meer duidelijk wat nou echt de prioriteit(voorrang) heeft. Wat is het belangrijkste probleem dat wij hiermee gaan oplossen voor de Utrechtse burger?</p>	<p>Het doel van de Europastrategie is om Europees beleid en regelgeving optimaal te laten bijdragen aan de Utrechtse prioriteiten. De Europastrategie benoemt drie terreinen waarop we de grootste kansen daartoe zien en die daarom onze prioriteit vormen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gezond Stedelijk Leven - Multimodale & slimme mobiliteit - Energietransitie <p>Voor deze prioriteiten verwachten we dat Europa het meest kan bijdragen in beleid, regelgeving, kennis en financiële middelen. Voor deze opgaven is de inzet in relatie tot Europa ook reeds verankerd in de desbetreffende Utrechtse beleidskaders.</p> <p>Daarnaast besteden wij extra aandacht aan de volgende drie thema’s in relatie tot Europa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Digitalisering, - (Circulaire) Economie, - Plattelandsontwikkeling. <p>De Utrechtse beleidskaders voor deze thema’s zijn nog in ontwikkeling. De rol van Europees beleid en Europese instrumenten op deze gebieden is echter groot. Mede daarom verdienen deze thema’s extra aandacht in relatie tot Europa.</p> <p>Het doel van de Europastrategie is om Europa optimaal te laten bijdragen aan de Utrechtse opgaven door o.a.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • monitoring van de relevante Europese wet- en regelgeving, signalering van kansen en bedreigingen, en zo nodig beïnvloeding ervan; • optimaal gebruik van de Europese financieringskansen; • optimaal gebruik van de Europese kansen voor kennisuitwisseling.
<p>5. Er staan enorm veel woorden in het document maar er wordt weinig gesproken over concrete resultaten. Mogelijkheden</p>	<p>De Europastrategie geeft richting aan de relatie van de provincie Utrecht met de Europese bestuurslaag. Ze geeft richting aan de inzet van de provincie door globaal te</p>

<p>verkennen, onderzoeken, delen het blijft te vaag. Om een goed oordeel te kunnen vellen over dit voorstel en verantwoording af te kunnen leggen aan de Utrechtse belastingbetaler willen wij graag <u>een concreet doelstellingsoverzicht</u> zien <u>per prioriteit en aandachtsgebied</u>. Het zou in ieder geval de volgende vragen moeten beantwoorden: <u>Wat willen wij concreet bereiken? Wanneer is het doel behaald of juist niet? Wat is de deadline? Welk probleem lossen wij hiermee op?</u></p>	<p>beschrijven <i>wat</i> de Utrechtse prioriteiten in Europa komende jaren zijn <i>en hoe</i> de provincie in relatie tot Europa werkt. Binnen de ingeslagen richting geeft de strategie de nodige <i>ruimte</i>, om flexibel te kunnen reageren op maatschappelijke en beleidsontwikkelingen in Utrecht en in Europa. Het is daarmee geen projectplan of programma. De strategie is dus naar zijn aard een aanpak op hoofdlijnen voor de komende tijd waarbij veel van de inhoud vanuit de afdelingen moet komen. Daarbij moet de strategie ook flexibel genoeg zijn om te reageren op de Europese situatie.</p>
<p>6. Bij Prioriteit 1 ‘Gezond Stedelijk Leven’ staat: “We vragen daarbij niet alleen om ambitieuze internationale doelstellingen voor het luchtbeleid, maar ook om aanpak van de luchtproblematiek bij de bron (Europees bronbeleid). ... Bij de aanpak hiervan willen we onder leiding van het Rijk gezamenlijk optrekken met de grensprovincies en het RIVM om in Europees verband deze bron van luchtvervuiling te agenderen”</p> <p><u>Is er een concrete hulpvraag vanuit het Rijk?</u></p>	<p>Het Rijk erkent dat decentrale overheden hun eigen netwerken en contacten onderhouden en zoekt de complementariteit in zowel signalering als uitvoering op het gebied van luchtbeleid. Zo heeft het Rijk ons gevraagd om het voortouw te nemen in het opzetten van een werkgroep ‘Internationaal’ in het kader van het Schone Lucht Akkoord. Wij hebben daar gehoor aan gegeven en organiseren nu periodieke bijeenkomsten van decentrale overheden en het Rijk om activiteiten omtrent Europees luchtbeleid te coördineren.</p> <p>Het punt over optrekken met de grensprovincies en het RIVM betreft specifiek ammoniakzouten, met name afkomstig uit Nedersaksen, die door reacties in de lucht secundair fijnstof (PM2,5) vormen. Dit lobbypunt is onderdeel van het Schone Lucht Akkoord. De partners (Rijk, gemeenten, provincies) van het Schone Lucht akkoord werken samen in de lobby in Brussel. Het Rijk is de partij met de grootste invloed in Brussel, en heeft daarom een leidende rol bij de activiteiten.</p> <p>Fijnstof (PM2,5) gevormd uit ammoniak is een substantieel onderdeel van de deken van luchtverontreiniging over de provincie Utrecht. Een lagere concentratie fijnstof draagt bij aan een betere gezondheid van de inwoners van de provincie Utrecht en aan het bereiken van de WHO advieswaarden voor lucht in 2030. Waar veel componenten van fijnstof afnemen (bijvoorbeeld emissies van het verkeer), zien we dat secundair PM2.5 tot nu toe in mindere mate afneemt doordat de emissie van ammoniak door landbouw in Duitsland maar gering afneemt.</p>
<p>7. Bij Prioriteit 1 ‘Gezond Stedelijk Leven’ staat: “Er is ook veel kennis in de regio aanwezig op het gebied van klimaatadaptatie, bijvoorbeeld bij het RIVM, KNMI, de Universiteit Utrecht, grote ingenieursbureaus of bij het cluster van circa 80 geodatabedrijven in Amersfoort, waar nu al wereldwijd gebruik van wordt gemaakt. Deze kennis willen we in Europa delen.”</p> <p><u>Er wordt al wereldwijd gebruik van gemaakt, wat is dan de noodzaak om het in Europa te delen? Waarom moet de provincie hier een rol in spelen?</u></p>	<p>De provincie wil zich graag ook op deze onderwerpen profileren, ook vanwege het belang dat de regio goed kan participeren in Europese Calls. Wij worden nationaal en internationaal erkend als een toonaangevende en innovatieve regio. Groen, gezond en slim zijn daarbij onze speerpunten. Zoals ook vermeld in de Economische Visie 2020-2027 van de provincie Utrecht is klimaatadaptatie naast een maatschappelijke opgave tegelijk een nieuwe markt. Door nauwe samenwerking in de regio en door als regio samen te werken met andere regio’s, het Rijk en Europa, kunnen we de innovatieve oplossingen aandragen voor de opgaven waar we mee geconfronteerd worden en een gezonde, kwalitatieve groei mogelijk maken.</p> <p>De klimaatverandering levert wereldwijd grote uitdagingen op, van omgaan met droogte, overstromingsrisico’s verkleinen, gezondheidsproblemen voorkomen door hittestress, verminderen van wateroverlast, etc. Een deel van de kennis</p>

	<p>voor oplossingen wordt vanuit onze regio opgedaan en door een deel van de markt verspreid naar een deel van mogelijke afnemers, bijvoorbeeld over dijkbouw. Kennis is onze economische motor en maakt Utrecht één van de meest competitieve economische regio's van Europa. Die positie willen we behouden en als provincie Utrecht kunnen we hierin stimuleren.</p>
<p>8. Bij Prioriteit 2 'Multimodale & slimme mobiliteit' staat: "De druk op het regionale mobiliteitssysteem in de provincie Utrecht is groot en wordt alleen maar groter: zowel het aantal banen als het aantal inwoners neemt immers toe. Voor een goede bereikbaarheid in de toekomst is er een schaa sprong van het systeem nodig: een capaciteitsuitbreiding van wegen, fietspaden, OV etc. Maar eerst moeten we de bestaande infrastructuur en alle vervoermiddelen (modaliteiten) slimmer benutten. Daarom zetten wij met Smart Mobility in op het beter benutten van het aanbod in relatie tot de vraag. Daarmee willen wij balans creëren. Vandaar dat we aan een integrale, multimodale oplossing van het mobiliteitsvraagstuk werken om de provincie bereikbaar, gezond en aantrekkelijk te houden voor wonen, werken en recreëren. Zo zetten we in op opschaling van het OV, innovatieve vormen van verkeersreductie, snelle invoering van elektrische (deel)auto's en daarvoor noodzakelijke (bidirectionele) laadinfrastructuur, opschaling van mobiliteitsdiensten ('mobility as a service', MaaS), en slimme mobiliteitsoplossingen. We bieden ruimte aan nieuwe experimentele oplossingen en succesvolle tools schalen we op in en buiten de regio. We stimuleren het fietsgebruik, met als doel dat in 2023 50% van de ritten korter dan 15 kilometer op de fiets plaatsvindt. Wij willen van de provincie Utrecht dé fietsregio van Europa maken.⁶ Bij al deze uitdagingen en ambities zien we kansen in Europa. In de Europese Green Deal zet de Europese Commissie namelijk nadrukkelijk in op geautomatiseerde en geconnecteerde multimodale mobiliteit en slimme verkeersbeheersystemen. Daarom verkennen we de mogelijkheden voor Europese financiering van verschillende mobiliteitsopgaven."</p> <p><u>Zijn deze doelen niet te behalen zonder financiering van de EU? Hoeveel tekort is er in dat geval per doel? Hoeveel verwachten we hiermee op te halen?</u></p>	<p>Wij zetten als provincie zelf al volop in op deze doelen, bijvoorbeeld via het Uitvoeringsprogramma Smart Mobility. Er is daarom niet zozeer sprake van een tekort maar eerder een kans op versnelling door onze inspanningen te verbinden aan Europese programma's en financiering. Een financieel doel stellen we niet want de inhoud is leidend voor de mogelijkheden tot samenwerking. De komende jaren moet dit vorm krijgen in concrete projecten.</p> <p>Europa kan de mogelijkheid bieden een en ander te versnellen en het biedt de mogelijkheden om Utrechtse oplossingen op te schalen in Europa en daarmee biedt het mogelijk kansen voor de bedrijven die hebben gewerkt aan de Utrechtse oplossingen. De Smart mobility ambities van GS zijn gedekt in de begroting. Europa biedt kansen om meer te doen.</p>
<p>9. Bij Prioriteit 2 'Multimodale & slimme mobiliteit' staat: "We profileren Utrecht als dé fietsregio in Europa en als experimenteer-ruimte ('living lab') voor nieuwe</p>	<p>In het coalitieakkoord hebben we afgesproken dat "Als provincie nemen wij het voortouw om van Utrecht dé fietsregio van Europa te maken" (P24, COALITIEAKKOORD 2019). Daarmee zorgen wij ervoor dat wij toegang hebben tot</p>

<p>mobilitieitsconcepten, zoals gecombineerd vervoer, OV-knooppunten, fietsenstalling stationsplein Utrecht, MaaS-pilot Leidsche Rijn, de Schwung-app en het 'fietspad van de toekomst'. We zetten de provincie als dé fietsregio van Europa op de kaart door internationaal kennis te ontwikkelen en delen via deelname aan Europese projecten en samenwerking binnen Europese netwerken, zoals de Dutch Cycling Embassy en European Cycling Federation.”</p> <p><u>Waarom is het zo belangrijk ons te profileren en als dé fietsregio van Europa op de kaart te staan? Is het niet belangrijker om gewoon een goede fietsregio te zijn? Welk probleem lossen we hiermee op?</u></p>	<p>oplossingen en middelen die bijdragen aan gezonde, veilige en duurzame mobiliteit. Tevens draagt dit bij aan het imago van de concurrerende topregio met een gezond vestigingsklimaat.</p> <p>Europa kan de mogelijkheid bieden een en ander te versnellen en het biedt de mogelijkheden om Utrechtse oplossingen op te schalen in Europa en daarmee biedt het mogelijk kansen voor de bedrijven die hebben gewerkt aan de Utrechtse oplossingen. Dan moeten we ons wel duidelijk op de kaart zetten als dé fietsregio in Europa.</p>
<p>10. Bij Prioriteit 3 “Energietransitie” staat: “Samen met de Hogeschool Utrecht voeren we het Europese INTERREG-project eBussed uit. Daarin werken we samen met zes andere Europese regio’s aan de implementatie van Zero Emission-bussen. Denk aan onder meer laadinfrastructuur, techniek, businessmodellen, duurzame opwekking elektriciteit, en ervaringen van reizigers en personeel.”</p> <p><u>Wat is precies het doel van dit project? Welke successen zijn er al? Welk probleem lossen we op waar de markt (bijvoorbeeld Nederlandse leveranciers van bussen of laadstations) geen antwoord op hebben?</u></p>	<p>Op 15 januari 2020 zijn Provinciale Staten via een Statenbrief (2019MM197) geïnformeerd over onze deelname aan dit project. Belangrijkste eindresultaat is het opleveren van een Regionaal Implementatieplan voor de verdere uitrol van elektrische bussen in de provincie Utrecht, wat een belangrijke bouwsteen vormt in het komende aanbestedingsproces voor de nieuwe OV-concessie(s) per eind 2023 met een vlootomvang van zo’n 550 bussen. In dit project is het gezamenlijk opdoen en delen van kennis belangrijk. Nederland (inclusief de regio Utrecht) heeft hierin veel kennis in te brengen, zowel vanuit overheden, vervoerders, adviesbureaus/kennisinstututen, netbeheerders en busleveranciers. Gelijkijdig heeft Nederland ook niet alle kennis in huis, bijvoorbeeld qua laadstations/laadstrategieën, verschillende klimatologische omstandigheden, of inzet dubbelgelede e-bussen -ook in partnerregio Hamburg een actueel vraagstuk. Hiervan kan de Provincie Utrecht leren door deze deelname, én ook onze Nederlandse stakeholders. Voor het aanwijzen van concrete inhoudelijk successen is het nu nog een te vroeg stadium in het project, maar een belangrijk succes is de intensievere samenwerking en betrokkenheid tussen onze beide vervoerders, (bus)leveranciers en Hogeschool/Provincie Utrecht op dit thema als gevolg van het project eBussed.</p>

CDA (ingediend door Derk Boswijk)

Opmerking/Vraag	Antwoord
<p>Financieringsmogelijkheden: er wordt meermaals gesproken over financieringsmogelijkheden, later ook toegelicht dat binnen Kansen voor West en Plattelandsontwikkelingsprogramma de provincie Utrecht medeverantwoordelijk is om een bepaald bedrag aan Europese subsidies in te zetten. Verder zal de provincie bij andere</p>	<p>De provincie heeft de afgelopen jaren meerdere Europese subsidies benut en aangevraagd. Vanaf 2019 heeft de provincie Interreg Europe E-Bussed aangevraagd en goedgekeurd gekregen op het gebied van duurzame OV-concessie. Dit project is nu in uitvoering. Daarnaast is een Urban Innovative Action Subsidie aangevraagd in samenwerking met de gemeente Utrecht voor het Merwede Kanaalzone op het gebied van luchtkwaliteit. Helaas is dit voorstel niet goedgekeurd. Bij het programma LIFE hebben wij afgelopen jaar een voorstel ingediend om op het gebied van invasieve exoot</p>

<p>programma's zelf ook een financiering moeten aanvragen. Wij zijn dan benieuwd of er nu al subsidies/financieringen zijn waar de provincie aanvraag voor heeft gedaan of aanvraag voor gaat doen. Waar zouden we in aanmerking voor kunnen komen? Specifiek wordt al Smart Mobility genoemd, zijn er nog meer?</p>	<p>(de Japanse Duizendknoop). Deze aanvraag was goed beoordeeld, helaas was er geen budget meer.</p> <p>Verder wordt op dit moment het projecten SUPER uitgevoerd, SUPporting Eco-innovation. Dit project beoogt het verbeteren van instrumenten om het mkb in de regio te ondersteunen bij het naar de markt brengen en internationaal uitrollen van duurzame innovaties.</p> <p>In de regio hebben wij support geleverd bij bijvoorbeeld het RE-SETTLE project van de Economic Board Utrecht op het gebied van financiering van verduurzaming van de gebouwde omgeving.</p> <p>De andere activiteiten van afgelopen jaren staan beschreven in de rapportage "Europastrategie Voortgang 2018 en Balans 2016-2018", dat we 18 december 2018 naar uw Staten hebben gestuurd.</p> <p>De Europese financieringsmogelijkheden van 2020 zijn relatief beperkt omdat de Europese budgetperiode dit jaar afloopt. Interessante calls zijn bijvoorbeeld de energie calls van Horizon2020.</p>
<p>Wij vinden dat er erg weinig wordt genoemd op het gebied van economie, naast circulaire economie. Als wij het stuk lezen van 'Kansen voor West', pagina 11, zijn wij erg benieuwd wat voor de 3e "editie" de mogelijke prioriteiten en doelstellingen zijn, wellicht zou de gedeputeerde hier al wat meer inzicht in willen geven, waar het al over een half jaar 2021 is. Hierin zou goed verwerkt kunnen worden dat wij allemaal de afgelopen maanden hebben meegemaakt wat een pandemie met de levering van producten kan doen. Grote (Amerikaanse) bedrijven kregen voorrang op leveringen uit China. Vrachtwagens konden bij Polen de grens niet over (door sluiting grenzen). En dan zijn wij als Nederland/Utrecht wel heel erg afhankelijk van andere landen/werelddelen wat betreft de levering van onze producten. Hoe kijkt GS in het licht van deze ontwikkelingen en deze strategie naar 'reshoring'?</p>	<p>We zijn in deze voor zowel 'Kansen voor West' (zie ook Statenbrief Regionale Innovatie Slimme Specialisatie Strategie (RIS3) West-Nederland 2021-2027 (2020BEM29) als voor Reshoring afhankelijk van Europees en nationale besluitvorming. Reshoring als concept biedt zeker kansen. Wel geloven we dat het aan ondernemers is om hier gebruik van te maken.</p>
<p>Verder hadden wij in dit stuk wel meer verwacht over de combinatie tussen de economische visie van Utrecht en van Europa. Hoe kunnen deze elkaar versterken?</p>	<p>Onze Europastrategie hebben we gebaseerd op de Regionale Economische Agenda 2020-2027 (zie p. 5 van de Europastrategie). De Economische Visie, die nog moet vastgesteld worden door PS, is opgesteld in verlengde van de REA. Daarom verwachten wij dat de Europastrategie ook de uitvoering van de Economische Visie zal versterken.</p>